

เทศน์เช้า วันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

บุญคือความสุขใจนะ... บุญคือความสุขใจ... แต่ความสุขใจกว่าจะหามาได้นะ ถ้าเป็นอามิสเห็นใหม่ คนเราเคยใหม่ทำบุญขนาดนี้ มีความสุขขนาดนี้ มีคนทำบุญบ่อยมาก บอกว่า “ทำบุญครั้งแรกมีความปีติมาก พอทำไป...ทำไป...ทำไมความปีติมันน้อยไป...น้อยไป...”

ความติดุ้มในหัวใจ...นี้บุญ บุญอย่างนั้นเพราะเราทำบุญกุศล เราเจอภาพประทับใจ เจอภาพสิ่งใดเราก็ประทับใจสิ่งนั้น สิ่งนั้นมันเจอ แล้วมันจะพัฒนาจะขึ้นมาได้อย่างไร สิ่งของมันจะพัฒนาของมันขึ้นไป นี่สิ่งต่าง ๆ แก้ว แหวน เงิน ทอง ใคร ๆ ก็อยากได้ ปัจจัยเครื่องอาศัยทุกคนต้องอาศัยมันใช่ไหม เราเห็นว่ามันเป็นวัตถุ วัตถุมันจับต้องได้

แต่สิ่งที่เป็นนามธรรม สิ่งที่เป็นกุศลมันจับต้องไม่ได้ คำว่าจับต้องไม่ได้ จริง ๆ คือมันจับได้ แต่จิตใจของพวกเรามันหยาบต่างหากล่ะ ถ้าจิตใจของเราละเอียด จิตใจของพวกเรละเอียดขึ้นมา ความละเอียดมันรับรู้สีก

ดูสิ เวลาคนทุกข์คนยาก คนเจ็บไข้ได้ป่วย แก้ว แหวน เงิน ทอง มันช่วยอะไรเราไม่ได้นะ แต่เวลาเราเป็นปกตินี้ แก้ว แหวน เงิน ทอง มันช่วยได้ เพราะมันจับจ่ายใช้สอยได้ ความจับจ่ายใช้สอย มันจับจ่ายใช้สอยขนาดไหน ถ้าคนมีสติปัญญาขึ้นมา การจับจ่ายใช้สอยนั้นจะเป็นประโยชน์ แต่คนถ้าไม่มีสติปัญญา การจับจ่ายใช้สอยนั้นทำให้คนเสียได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ โจรเขาปล้นมา แล้วทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ก็ตามมา มันจะหนีมา มันหนีไม่ทัน มันก็ทิ้งหลักฐานไว้ ทิ้งถุงเงินไว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบิณฑบาตผ่านมาทางคันทนา เห็นถุงเงินมันซ่อนอยู่ องค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ “อสรพิษ! อสรพิษ!” คือมันทำร้ายคนก็ได้ แก้ว แหวน เงิน ทอง มันทำร้ายคนก็ได้ มันทำประโยชน์กับคนก็ได้

อสรพิษมันกัดเราตายนะ แต่สถานเสาวภาเขาเอาไปทำเซรุ่มป้องกันงูพิษได้ แก้ว แหวน เงิน ทอง พูดยถึงถ้าคนมีสติปัญญามันก็ประโยชน์กับเรา พูดยถึง แก้ว แหวน เงิน ทอง เป็นที่ปรารถนาของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนปรารถนาสิ่งนั้น

แต่สิ่งนั้นถ้าสติปัญญาเราไม่พอ เราควบคุมไม่ได้ สิ่งนั้นทำให้เราทุกข์ยากได้แล้ว เราแสวงหาสิ่งนั้นเพื่ออะไร เพื่อคิดว่าสิ่งนั้นเป็นความสุขใจ เรามองข้ามตัวเราเองไปนะ

เวลานักปราชญ์ ตั้งแต่โบราณกาลมานี้ เขาต้องการอิสรภาพมาก เขาเข้าป่าเข้าเขา ในสมัยโบราณ นักปราชญ์จะอยู่ในป่าในเขา เพราะเขาต้องการชีวิตอิสระ แต่เขามาคลุกคลีในสังคมแล้ว เพราะสังคมคนมันหลากหลาย ความหมายของสังคม สังคมมันหลากหลายมาก

ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า “เรามีน้ำพริกถ้วยเดียว เราจะละลายแม่น้ำไม่ได้หรอก” นี่ก็เหมือนกัน ความรู้ความเห็นของเรา ความสุข ความเป็นจริงในหัวใจของเรา เราจะละลายไปในสังคมไม่ได้หรอก เพราะสังคมเขาไม่รับรู้กับเราหรอก สังคมมันหยาบ คำว่าหยาบ...หมายถึงสติปัญญามันหยาบ มันเห็นแต่สิ่งที่ป็นวัตถุเป็นที่พึงอาศัยได้ใจ แต่ไม่เห็นคุณค่าของน้ำใจ

พอไม่เห็นคุณค่า น้ำใจกินไม่ได้...ใครมีน้ำใจคนนั้นคนเชื่อ...คนที่ทันคน คนที่พยายามตัดดวงผลประโยชน์ คนนั้นเป็นคนฉลาด...คนฉลาดอย่างนี้ ฉลาดโดยกิเลส ตัณหาความทะยานอยาก แต่ถ้ามันฉลาดโดยธรรม ครูบาอาจารย์ของเรา ผู้ที่เป็นธรรม เขาเจือจางได้นะ มีมากมีน้อยนะ...เจือจางได้ เจือจางด้วยสติด้วยปัญญา เจือจางโดยไม่ให้เขารู้ตัวเลย

ถ้าเขารู้ตัว คูลี เวลาแจกของขึ้นมา เขาแย่งชิงกัน มีการแจกของที่ไหน ต้องมีการเหยียบย่ำกันที่นั่น แต่คนที่แจกเขานั้น โดยสติปัญญา เราจะแจกเขาให้เป็นประโยชน์อย่างไร ถ้าเราแจกเขาให้เป็นประโยชน์ ก็ให้เขาเป็นปัญญา ให้ปลาเขา กับให้เบ็ดเขา ให้วิชาการเขาไปจับปลา นี่ เขาจะเลี้ยงชีวิตของเขาได้ การเลี้ยงชีวิตของเขาได้ ต้องฝึกฝนเขา ต้องดูแลเขา ต้องพัฒนาการเขา ถ้าพัฒนาการเขาเห็นใหม่ นี่! ผู้นำ

นี่อำนาจวาสนาบารมี! บารมีเกิดขึ้นมาจากอะไร คุณสิ คนมีวัตถุมาก แต่ไม่มีบารมี เห็นไหม อยู่แบบแห้ง ๆ แล้ง ๆ ...คนมีบารมี ไม่มีวัตถุสิ่งใด ๆ เลย แต่คนเชื่อถือนะ เขาเชื่อฟังคนที่ไม่มี แก้ว แหวน เงิน ทอง สิ่งใด ๆ เป็นเครื่องประดับเขาเลย แต่เขาเชื่อถือความจริงใจอันนั้น เขาเชื่อถือหัวใจที่เป็นธรรมอันนั้น

เพราะถ้ามันวางใจได้ การวางใจได้เห็นไหม เราอยู่กับคนที่วางใจได้เราจะมีความสุข จะมีแต่ความร่มเย็นตลอดไป เราวางใจที่ไหน เราอยู่ที่ไหน เรามีความร่มเย็นเป็นสุขนะ แต่ถ้าเราวางใจไม่ได้ เราอยู่ที่ไหนมันระแวง พอมันระแวงมันจะมีความสุขได้อย่างไร มันไม่มีความสุขในใจ เพราะมันระแวง มันระแวงไปหมดเลย มันจะผิดพลาด มันจะระแวงไปหมด แล้วมันไม่มีความสุขหรอก มันจะมีแต่ความทุกข์ในหัวใจ

แต่ถ้ามันวางใจได้ มันมีความสุขของมัน เพราะมันวางใจได้ ถ้าวางใจไม่ได้ มันอยู่ที่ไหนมันก็วางใจไม่ได้ มันวางใจไม่ได้หรือยังประพฤติปฏิบัติเขาเรียก “ลงใจ”

ถ้า “ลงใจ” ครูบาอาจารย์ แม้แต่หลวงตาท่านพูดประจำ “มีหู มีตา ตาก็ตาไม่ไผ่ หูก็หูกะทะ ถ้ามีหูมีตามันเปลี่ยนแปลงได้” คนเปลี่ยนแปลงได้ มันมีหู มีตา เราศึกษาหมดใช้ใหม่ สิ่งใดเป็นสิ่งที่ดี เราก็ต้องพัฒนาเราไปอย่างนั้น สิ่งใดเป็นสิ่งไม่ดี เราก็คัดแยกของเราได้ ยังมีหูมีฟัง พูดจนชินปาก หัวใจมันด้าน หัวใจมันคือด้าน พอมันคือด้านมันไม่มีประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย

ถ้าหัวใจมันดีขึ้นมา มันพัฒนาของมันได้ นี้พูดถึงการพัฒนานะ พัฒนาอย่างนี้มันเป็นอะไรล่ะ... มันเป็นนามธรรม มันเป็นเรื่องของหัวใจ หัวใจมันพัฒนาของมัน นี้มันปล่อยไม่ได้! ดินพอกหางหมูนะ

ดูข้อปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย โดยธรรมชาติเนี่ย เวลากินได้ นอนได้ เราต้องใช้ชีวิตของเรา เวลาเราแก่เฒ่าขึ้นมา กินไม่ได้ นอนไม่ได้ ตอนนั้นขึ้นมา เราจะเห็นว่าสิ่งนั้น ของกิน ของอยู่ ของใช้อาศัยเนี่ย เรามีใช้จ่ายเราก็ต้องทำของเราทั้งนั้น เพื่อประโยชน์ของเรา เพื่อความสุขของเรา

แต่เวลาเราแก่เฒ่าขึ้นไป กินก็ไม่ได้ นอนก็ไม่ได้ นอนก็นอนไม่หลับ คนแก่นี่นอนไม่หลับ ยังจะกินก็กินไม่ได้ ตอนนั้น จะบอกว่า “กินสิ...กินสิ...” เราจะใช้ประโยชน์

อะไรไม่ได้เลย ฉะนั้นความเป็นอยู่ของเราเราต้องใช้สอยของเรามีใช้มีสอยโดยธรรมนะ เราหาโดยที่ไม่ใช้สอยเลย มันก็เป็นไปไม่ได้ สิ่งนี้เป็นภาระ ความดูแลรับผิดชอบ

นี่พูดถึงคุณค่าของชีวิต คุณค่าของความรู้สึก ถ้าคุณค่าของความรู้สึก ข้าวของเงินทองนี้มันไม่พลัดพรากจากเรา เราก็ต้องพลัดพรากจากเขา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุดนะ วันเวลามันจะกลืนชีวิตเราไป ชีวิตเราจะสั้นลง... สั้นลง.. ไปเรื่อย ๆ

เวลาเกิดขึ้นมาทุกคนเกิดขึ้นมาเพราะมีเสรีภาพ ๑๐๐ ปี ๑๐๐ ปีเศษ ๆ อยู่กันไปขนาดนั้น นี่เวลาอายุมากขึ้นมา... มากขึ้นมา... อายุเป็นตัวเลข แต่ชีวิตเราก็กสั้นไป แล้วก็ยังเพลินอยู่กับมัน ยังตะครุบเงาอยู่อย่างนั้น มันยังเป็นไปไม่ได้หรอก

สิ่งที่มีค่า เราไม่เห็นคุณค่าของมัน แต่เราไปเห็นคุณค่าแต่ แก้ว แหวน เงิน ทอง ที่ต้องแสวงหามัน ไซ้! ต้องแสวงหา... ต้องทำ... หน้าที่การงานก็ต้องทำ ทำทั้งนั้นนะ แต่ชีวิตเรามีค่ามากกว่านั้น

ถ้ามีค่ามากกว่านั้น เราทิ้งมันไว้ในโลกนี้ เราทิ้งมันไว้ในเบื้องหลังของเรา เพราะเราต้องพลัดพรากจากมันไปแน่นอนอยู่แล้ว เราจะต้องตายไปแน่นอน ถ้าเราตายวันนี้ะ เรานอนแล้วไม่ตื่นขึ้นมา...ก็จบแล้ว!! แก้ว แหวน เงิน ทอง หาไว้เต็มบ้านเลย เป็นสมบัติของคนอื่นหมดเลย

แต่ชีวิตเราละ ชีวิตเรา เราได้อะไรจากชีวิตของเราไปบ้าง ชีวิตของเรานี้ได้อะไรติดไม้ติดมือไปบ้าง หวัง! หวัง! หวังไปหมด! แต่เวลาตาย...ต้องไม่ตาย เพราะเราเป็นห่วงเขา...ตายไม่ได้...เราต้องห่วงโลก เราต้องอยู่กับโลกไป มันก็เป็นไปไม่ได้หรอก!! มันต้องตาย! คนเราต้องตาย!

ถ้าคิดถึงมรณานุสติ ถ้าเราคิดถึงความตายของเรา หน้าที่การงานก็ทำ เวลาเรามีชีวิตอยู่ มีลมหายใจก็ทำหน้าที่การงานของเราอยู่ ถ้ายังหายใจเข้าและหายใจออก มันก็ยังไม่ตาย แต่ถ้าวันไหนไม่หายใจมันก็ตาย... นี่ก็งาน นี่มันก็งานทั้งนั้น...

แต่เวลาตายไปแล้ว มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งเห็นไหม ถ้ามันคิดได้อย่างนี้ มันจะย้อนกลับมาที่เรานะ พอย้อนกลับมาที่เรานะ สิ่งใด ๆ ไม่มีค่าเลย สิ่งใด ๆ มันมองเฉย ๆ ใจเห็นไหม โลกนี้เป็นธรรม

“ธรรมะเป็นธรรมชาติ! ธรรมะเป็นธรรมชาติ!” ธรรมะเป็นธรรมชาติพูดแต่ปาก!
แต่ถึงมัน ได้ใหม่ละ รั้บรั้มัน ได้ใหม่ละ ธรรมะเป็นธรรมชาติ อวดรู้อวดเห็นไปทั้งนั้น แต่
หัวใจมันทุกข์ทั้งนั้น

แต่ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาละ มันถอนยัง ไร มันถอนแรงขับ ถ้าไม่มีแรงขับ ไม่มี
ข้าวบวกข้าวลบ ไม่มีการสปาร์คไฟฟ้า ๆ เกิดขึ้นไม่ได้ พลังงานเกิดขึ้นมาได้ ถ้ามันมีดอ
อยู่ มีพลังงานอันนี้อยู่ มีจิตอยู่ มันเกิดพลังงานอันนั้นแน่นอน ถ้าพลังงานนั้นเกิดขึ้นมา

พลังงานนี้มันสำคัญ พลังงานนี้เห็นใหม่ เพราะมันเป็นอวิชา พลังงานมันบวก
อวิชา พลังงานบวกกับความไม่รู้ ถ้าบวกกับความไม่รู้ ชีวิตมันคืออะไรละ ชีวิตกิเลสมัน
ก็ลากไป ไร กิเลสมันก็ลากไปอย่างนี้ วันคืนก็ล่วงไปอย่างนี้ แล้วมันไม่มีอะไรพัฒนาขึ้น
มาเลย ถ้ามันพัฒนาขึ้นมา มันปล่อยตรงนั้นได้... มันปล่อยตรงนั้นได้... ถ้ามันปล่อยตรง
นั้นได้ขึ้นมา ใจเราก็เป็นได้

ไม่ต้องไปดูใครหรอก ทุกคนทั่วโลกไม่มีใครดีสักคนหนึ่งเลย เรายังดีอยู่คนเดียว
แต่มันปล่อยอันนี้ไม่ได้ ไร ถ้าปล่อยอันนี้แล้วนะ ทั่วโลกมันก็เป็นเรื่องของเขา จะดี
หรือไม่ดีเรารู้ของเราคนเดียว เรารู้ในจิตของเราคนเดียว อันนี้สำคัญ

ฉะนั้น ถ้าอันนี้สำคัญ ตัวเราสำคัญที่สุด สิ่งที่เป็นในหัวใจเรายังสำคัญมากกว่านั้น
อีก เพราะตัวเราละ คุณติ ตอนนี้จะไปเสียสละร่างกายกันแล้ว ตัวเราก็อให้มันเป็นอาจารย์
ใหญ่ ให้หมอมันเรียน ตัวเราเรายังต้องทิ้งเลย ถ้าเรามีค่าทำไมไม่เอาไปด้วยละ แล้วหัวใจ
มันอยู่ไหน แล้วสิ่งที่จริงมันอยู่ไหนละ

มันเป็นไปไม่ได้พลอยไร ศาสนาพุทธเป็นศาสนาอันประเสริฐนะ เราเหมือนไปไม่ได้
พลอย ได้พลอยมาแล้วไม่สนใจ จะเอาแต่ข้าว เม็ดข้าวมันเน่า มันเปื่อย มันพุพังไปนะ
พลอยมันก็พุพังไป แต่มันยังมีประโยชน์มากกว่า ไปไม่ได้พลอย!! อยู่กับมันนะ...

เวลาพูดกัน ทุกคนคิดไปหมดเลย ทุกคนไม่ดีไปหมดเลย แต่เวลาความเป็นจริงอัน
นี้ เราได้ประโยชน์อะไรขึ้นมา กับสิ่งดีหรือไม่ดีของคนอื่น กับดีหรือไม่ดีของเรา กับ
ความจริงในหัวใจของเรา ถ้าความจริงในหัวใจของเรา มันต้องกลับมาที่นี้ กลับมาดูใจ
ของเรา แล้วแก้ไขเราให้ได้ นี้! มีค่า พุทธศาสนามีค่าตรงนั้นนะ

ที่นี้มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม สิ่งที่ดีงามชีวิตใจใหม่ พระมันก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย มันเป็นเหตุให้ทำบุญกุศลกัน อันนี้มันเป็นบุญกุศล มันเป็นเรื่องวัฒนธรรม ประเพณีก็ได้

ถ้าเป็นเรื่องหัวใจ ถ้าหัวใจคิดทำขึ้นมาเห็นใหม่ คุณสิ เราเสียสละ เรานั่งภาวนาของเรา “อันนี้มันอาหารของใจ” มันลึกซึ้งกว่า นี่ใจทำบุญแล้วได้บุญใหม่ ทำบุญแล้วได้ไปสวรรค์ใหม่ ไปนรกใหม่ ไปเวจีใหม่ ไปพรหมใหม่ นี่ว่ากันไป

แต่ถ้ามันถึงหัวใจนะ เรารู้ของเราเอง เราบอกเราเองได้หมดเลย ไม่ต้องถามใครเลย แล้วอันนี้มันเป็นบุญมากกว่าไหม ถ้าเป็นบุญมากกว่าทำไมสิ่งนี้ไม่ทำ ถ้าสิ่งนี้ทำขึ้นมามันจะเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา

นี่วันพระ วันพระวันเจ้า แล้วเวลาไปกราบพระ ก็ไปกราบพระที่วัด นี่สมมุติสงฆ์ ถ้าไปกราบครูบาอาจารย์ที่เราเชื่อมันของเรา อันนั้นก็มีความธรรมในหัวใจ แล้วก็กราบพระในบ้านของเรา ก็คือพ่อแม่ของเรา นั่นเป็นพระอรหันต์ของลูก เพราะชีวิตนี้ได้มา เพราะพ่อแม่ให้มา พ่อแม่คลอดมา พ่อแม่เลี้ยงดูมา นี่พระอรหันต์ของลูก

พระคือสังฆกรรม พระคือผู้ประเสริฐ พระเป็นศาสดา ตั้งแต่ศาสดาลงมาเป็นครูบาอาจารย์ของเรา พระในบ้านของเราก็พ่อแม่ของเรา เป็นสิ่งที่ให้ชีวิตกับเรามา สิ่งนี้เราเคารพบูชา

แล้วพระในหัวใจของเราละ ถึงที่สุดแล้ว “พระในหัวใจของเราละ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน” ถ้าผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน อันนี้อุปัฏฐากใหม่ เวลาเราอุปัฏฐากพ่อแม่ของเรา คุณสิอุปัฏฐากกัน มันก็มีอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ กัน

แล้วเวลาเราอุปัฏฐากใจของเราละ เราดูแลใจของเราละ แล้วใจของเรามันเป็นประโยชน์ขึ้นมาแล้วละ เห็นใหม่ พระที่แท้จริง มีคุณค่า คุณค่าที่นี้ แต่คุณค่าอย่างนี้มันเป็นนามธรรม คุณค่าอย่างนี้มันต้องเป็นผู้มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เขาพูดถึงคุณค่าอันนี้ถูก ถ้าพูดถึงคุณค่านี้ไม่ถูกขึ้นมา มันก็พ่ายไป มันเป็นหน้าฉากหลังก

เวลาอ้าง ๆ ธรรมะนะ เวลาพูดประโยชน์กันพูดธรรมะ แต่พูดธรรมะอ้างเล่ห์ เพื่อจะหลอกลักการะ หาปัจจัยเครื่องอาศัย มันไม่ได้พูดธรรมะเพื่อธรรมะไง มันพูดธรรมะ

เพื่อหาปัจจัย พุทธธรรมะเป็น โลกธรรมเิง พุทธธรรมะเป็นหน้าฉากหลังฉาก หา
ผลประโยชน์กันเิง

แต่ถ้าเราปฏิบัติของเรา “พุทธธรรมะ เพื่อ ธรรมะ” พุทธธรรมะเพื่อหัวใจของเรา พุทธ
ธรรมะเพื่อยั่งยืนใจของเรา แล้วถอดถอนใจของเราไว้ได้

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ระหว่างสังคมมันก็มีการกระทบกระทั่งกันเป็นเรื่อง
ธรรมดา ลินกับพินมันเป็นเรื่องธรรมดา แต่เรื่องของเรา ใจของเรา มันต้องดูตรงนี้ เราต้อง
แก้ไขตรงนี้ เพื่อประโยชน์ตรงนี้ เพื่อประโยชน์กับเรานะ นี้ วันพระผู้ประเสริฐ ให้พระ
เป็นพระอย่างนี้ เราจะได้ประเสริฐกับเราเอง...